

Børne- og socialminister Mai Mercados talepapir

Anledning	Besvarelse af SOU alm. del samrådsspørgsmål N
Dato / tid	31. maj 2018 kl. 12.00-13.00
Talens varighed	Ca. 10 min.
Sted	

Det talte ord gælder

[Indledning]

Jeg er blevet bedt om at redegøre for, om jeg mener, at loven overholdes, når der i 45 procent af alle sager om gentagne og grove underretninger om børn ikke er iværksat en foranstaltning fra kommunen i op til 2 år efter underretningerne.

Dertil er jeg blevet spurgt, om jeg vil undersøge årsagerne til, at der i så høj grad ikke iværksættes foranstaltninger i disse sager, samt hvad jeg som minister vil gøre for at sikre, at børnene får den rette hjælp.

Jeg vil besvare spørgsmålene samlet.

[Baggrund for samrådet]

Spørgsmålene er stillet på baggrund af en analyse fra Danmarks Statistik, som konkluderer, at næsten hvert andet barn med en såkaldt "grov" underretning ikke får hjælp i form af en social foranstaltning fra kommunen.

Jeg har tidligere orienteret udvalget om, at jeg har en række faglige bemærkninger til analysen, og at jeg derfor ikke er enig i belægget for konklusionen. Jeg vil benytte lejligheden i dag til at uddybe hvorfor.

Først vil jeg dog gerne slå fast, at alle underretninger om børn og unge skal tages alvorligt. Kommunerne skal reagere på underretninger og hjælpe de børn og unge, der har behov for det. Det skal der ikke herske tvivl om.

[En underretning er ikke det samme som støttebehov]

Men samtidig er det vigtigt for mig at understrege, at en underretning ikke nødvendigvis betyder, at barnet eller den unge har behov for støtte.

En underretning indeholder en *bekymring* for et barn eller en ung, og det er så kommunens ansvar at vurdere, om den konkrete underretning giver anledning til at iværksætte akutte foranstaltninger eller foretage en børnefaglig undersøgelse.

En underretning skal dog ikke altid føre til en social indsats. Der vil være tilfælde, hvor en underretning ved en nærmere undersøgelse viser sig at bero på en misforståelse eller være åbenlyst grundløs. Derfor kan man ikke sammenholde antallet af underretninger med antallet af foranstaltninger og på den baggrund konkludere, om kommunerne gør, hvad de skal.

Men det er meget svært at læse ud af Danmarks Statistiks analyse.

[Ikke alle indsatser indgår i analysen]

Danmarks Statistik tager heller ikke tydeligt forbehold for, at der ikke findes dækkende tal for alle relevante kommunale indsatser.

Vi ved, at kommunerne i høj grad har fokus på den forebyggende indsats, men der er ikke krav om, at kommunerne skal indberette forebyggende foranstaltninger, der gives efter servicelovens § 11.

Da § 11 blev indført med Barnets Reform, var det ønsket, at kommunerne skulle kunne bruge paragraffen til hurtige og fleksible tiltag. Derfor kræver en indsats efter § 11 ikke en forudgående børnefaglig undersøgelse, ligesom der ikke er krav om indberetning til Danmarks Statistik.

Det betyder også, at den eksisterende statistik reelt set ikke giver det fulde overblik over hvilke indsatser, der gives til børn og unge.

Og kommunerne har derudover andre muligheder for at hjælpe børn og unge end efter serviceloven. Det kan fx være en ekstra støttepædagog til børn i dagtilbud med hjemmel i dagtilbudsloven, hvilket heller ikke er medregnet i analysen.

[Kategorisering af "grove" underretninger er misvisende]

For det tredje giver det et misvisende billede, når Danmarks Statistik kategoriserer nogle underretninger som "grove".

Når kommunerne indberetter data til Danmarks Statistik, skal de angive én eller flere årsager til hver underretning. Det kan fx være kriminalitet, overgreb eller utilstrækkelig omsorg. Men man kan ikke på baggrund af de registrerede årsager konkludere, om en underretning er "grov" eller ej.

Danmarks Statistiks opgørelse over "grove" hændelser omfatter fx børn, hvis forældre har begået kriminalitet, uanset grovheden af kriminaliteten. Det kan bl.a. dække over økonomisk kriminalitet, som fx skattesnyd eller sort arbejde, som jo ikke nødvendigvis medfører, at barnet har behov for en social indsats.

Jeg mener generelt, at vi skal passe på med at sondre mellem "grove" og "mindre grove" underretninger. Det centrale spørgsmål bør være, om det på baggrund af en konkret underretning vurderes, at barnet har behov for støtte. I så fald skal barnet have den rette hjælp, uanset årsagen. Og hvis behovet er særligt akut, fx hvis der er tale om overgreb, så er det helt nødvendigt, at kommunen handler med det samme.

[Skærpet fokus på håndtering af underretninger]

Det er også derfor, vi med Overgrebspakken fra 2013 har indført skærpede krav til kommunernes håndtering af underretninger.

Jeg er ikke i tvivl om, at det har skabt øget fokus på underretninger i kommunerne. Og det er godt, at der er kommet mere systematik i håndteringen af underretninger.

Dertil er der også flere kommuner, der i medierne har ærgret sig over analysens konklusioner, fordi de mener, at den giver et misvisende billede.

En fagchef fra en kommune har sågar henvendt sig direkte til mig og været glad for at jeg gik i rette med den udlægning, der har været af analysen i medierne.

I den konkrete kommune har man en fast procedure, som betyder, at alle underretninger gennemses og vurderes to gange i døgnet. De underretninger, der vurderes at være særligt alvorlige, sørger kommunen for at handle på den samme dag.

[Kritik skal være på sagligt grundlag]

Jeg er klar over, at det ikke fungerer lige godt i alle kommuner.

Det er også noget, vi ser, når vi kigger på tværs af Task Force

forløbene, og som bekræftes af både Ankestyrelsen og Socialstyrelsen.

Og når kommunerne ikke lever op til deres ansvar, så skal vi ikke holde os tilbage med at kritisere dem – for det er ikke godt nok!

Men når vi løber med på misforståelser som den, der er opstået med Danmarks Statistiks analyse, så kommer vi til at diskutere problemerne på et forkert grundlag. Og det tager fokus fra muligheden for en konstruktiv dialog om, hvordan vi gør tingene bedre.

[Bedre data og mere viden]

En god dialog om socialområdet kræver også, at vi har et retvisende billede af tingenes tilstand i kommunerne. Derfor har regeringen lagt en klar strategi om, at vi skal have mere viden og bedre data på socialområdet.

I forlængelse af det synes jeg, at det er tid til at se på, om vi skal gøre det obligatorisk for kommunerne at indberette alle foranstaltninger, der gives efter servicelovens § 11.

Det vil give os et langt mere retvisende billede af den støtte, der bliver givet til udsatte børn og unge, og en mere anvendelig statistik.

[Statistik alene kan ikke sikre rette hjælp]

Men selvom statistikker hjælper os med at følge udviklingen i kommunerne, så kan vi ikke bruge dem som kontrolredskab.

Man kan ikke ud fra statistik alene konkludere, hvor mange børn og unge, der har et støttebehov. På samme måde kan man ikke ud fra statistikken sige, om en kommune overholder lovgivningen, eller om kommunens børn og unge får den rette indsats.

Det handler om den gode børnefaglige undersøgelse, den rette inddragelse af barnet og familien, og den rette opfølgning på, om de iværksatte indsatser virker.

Så hvad angår spørgsmålet om, hvordan jeg vil sikre, at børnene får den rette hjælp, så er det langt mere end et spørgsmål om underretninger og statistik. Det handler om, at der generelt skal strammes op i kommunernes sagsbehandling.

[Ny model for kontrol af kommuner]

Derfor foreslår jeg, at vi laver en ny model for løbende at følge med i kommunernes praksis på de mest centrale områder. Det kan fx være håndtering af underretninger, men det kan også være børnefaglige undersøgelser eller handleplaner.

Det skal ske ved, at Ankestyrelsen igangsætter en helt ny type undersøgelse, som både skal sikre en løbende kontrol af kommunerne, og som samtidig kan give os et mere retvisende billede af kvaliteten i kommunernes sagsbehandling.

Hermed sender vi også et klart signal om, at kommunerne *skal* have styr på deres sagsbehandling.

Vi har allerede talt om dette forslag i forbindelse med de igangværende drøftelser af anbringelsesområdet. Det samme gælder forslaget om obligatorisk registrering af de såkaldte § 11-indsatser.

Jeg ser frem til de fortsatte drøftelser, som samlet set har til formål at sikre mere stabilitet i opvæksten for udsatte børn og unge.

[Afslutning]

Det er i sidste ende det, vi gerne vil: Sikre, at de børn og unge, der har brug for hjælp, også får den.

Jeg vil derfor slutte af med at takke for muligheden for at komme her i dag og tage del i en vigtig debat. Jeg ved, at debatten også fylder meget i kommunerne.

Netop det ser jeg faktisk som et vigtigt formål med underretningsstatistikken. Den skal skabe debat og give os et afsæt for en god dialog om, hvordan vi gør tingene bedre.

Tak for ordet.